

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**О Н О В Л Е Н Н Я З М І С Т У , Ф О Р М Т А
М Е Т О Д І В Н А В Ч А Н Н Я І В И Х О В А Н Н Я
В З А К Л А Д А Х О С В І Т И**

Збірник наукових праць

Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 42

Заснований в 1996 році

Рівне – 2009

ББК 74.20

О - 59

УДК: 37: 371: 372: 373: 374: 376: 378: 379

Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць.

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 42. — Рівне: РДГУ, 2009. — 186 с.

Збірник наукових праць містить статті з проблем викладання мов і літератур світу, а також з теорії і методики виховання, професійної орієнтації, розвитку та навчання учнів і студентів.

Опубліковані матеріали можуть бути корисними для науковців, учителів, вихователів, практичних працівників освіти, керівників дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Пальчевський Степан Сергійович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Заступник головного редактора:

Янцур Микола Сергійович – кандидат педагогічних наук, професор (відповідальний секретар) (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Бех Іван Дмитрович – доктор психологічних наук, професор, дійсний член АПН України (Інститут проблем виховання АПН України);

Вербець Владислав Володимирович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Воробйов Анатолій Миколайович – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Дем'янчук Анатолій Степанович – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АНВШ України (Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка Степана Дем'янчука);

Карпенчук Світлана Григорівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Коваль Ганна Петрівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Литвиненко Світлана Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Лісова Світлана Валеріївна – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АПСН (Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка Степана Дем'янчука);

Малафійк Іван Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павлютенков Євген Михайлович – доктор педагогічних наук, професор (Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти);

Пасічник Ігор Демидович – доктор психологічних наук, професор (Національний університет “Острозька Академія”);

Поніманська Тамара Іллівна – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Савчин Мирослав Васильович – доктор психологічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний інститут ім. Івана Франка);

Терещук Григорій Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПН України (Тернопільський національний педагогічний університет ім. Володимира Гнатюка);

Тищук Віталій Іванович – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ямницький Вадим Маркович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 4 від 27.11.2009 р.).

Збірник затверджений ВАК України як наукове фахове видання, в якому можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора і кандидата наук з педагогіки (постанова Президії ВАК України №1-05/7 від 9.06.1999 р. та додаток до постанови ВАК України від 11.10. 2000 р. № 1 – 03/8).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет

ISBN 966 — 7281 — 09 — 01.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2009

навчально-виховні можливості сучасних навчально-методичних комплексів, підручників, посібників. Необхідно обміркувати характер і джерела тих численних труднощів, які постали перед учителем, зробити продумані висновки щодо шляхів їх подолання, умов досягнення високих результатів у навчально-виховній роботі. Усі ці проблеми, завдання, запитання, труднощі мають психологічні витоки та передумови вирішення, і були розглянуті нами при написанні даної статті.

Отже, особистісно-орієнтоване навчання зумовлене насамперед економічними та суспільно-політичними факторами. Метою навчального процесу є не просто накопичення знань та вмінь, а постійне збагачення творчим досвідом, формування механізму самореалізації особистості кожного учня зокрема, саме цьому і сприяє особистісно-орієнтований підхід в навчанні іноземних мов. Слід також зазначити, що особистісно-орієнтоване навчання реалізується через діяльність, яка має не тільки зовнішні атрибути спільності, але й на рівні свого внутрішнього змісту передбачає співробітництво, саморозвиток суб'єктів навчального процесу та виявлення їх особистісних функцій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андриевская В.В. Психология усвоения иностранных языков на разных возрастных ступенях // Обучение и развитие младших школьников: Под ред. Г.С. Костюка. — К., 1970. — 387 с.
2. Артемов В.А. Психология обучения иностранным языкам — М., 1969. — 405 с.
3. Беляев Б.В. Очерки по психологии обучения иностранным языкам: Пособие для преподавателей и студентов. — М., 1965. — 489 с.
4. Ерчак Н.Т. Психологические особенности развития иноязычной речи у школьников и студентов. Дисс. ... канд. психолог, наук. — Минск, 1978.
5. Зимняя И.А. Психология обучения иностранным языкам в школе. — М., 1991. — 284 с.
6. Ковалев А.Г. Психология личности. — М., 1969. — 356 с.
7. Леонтьев А.А. Психологические предпосылки раннего овладения иностранным языком // Иностран. языки в школе. — 1985. — № 5.
8. Панова Л.С. Обучение иностранному языку в школе: Пособие для учителей, — К., 1989. — 178 с.
9. Хрестоматия по возрастной и педагогической психологии // Под ред. И.И. Ильясова, В.Я. Ляудис — М., 1981. — 306 с.
10. D. Pawelec. Teaching English to Young Learners in Poland, — www.britcoun.orQ/english.

Резюме. В статье раскрывается личностно-ориентировочный подход к детерминации развития иностранной речи школьников, как одна из центральных при изучении иностранных языков, рассматривается проблема учета индивидуальных особенностей учеников.

Ключевые слова: личность, индивидуальность, индивид, субъект, объект, детерминация.

The summary. This article talks about a personality point of view in determination of development of pupils' foreign speech. The problem of consideration of individual pupil's peculiarities is one of the most central problems during a foreign language's training.

Key words: personality, individual, individuum, subject, object, determination.

Одержано редакцією 23.09.2009 р.

УДК: 372.81'243:004.738.5

І.М. КРОПИВКО, О.А. СІЧУК

ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСІВ І ПОСЛУГ МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Резюме. Стаття розглядає використання ресурсів і послуг мережі Інтернет викладачами і студентами вищих навчальних закладів з точки зору практичної і методичної доцільності під час занять з іноземної мови. У статті наголошується на необхідності застосування глобальної мережі на заняттях з іноземної мови з метою вивчення і вдосконалення знань, умінь і навичок володіння іноземною мовою. У статті наведено ряд практичних рекомендацій щодо забезпечення навчального закладу доступом до мережі Інтернет у навчальних цілях.

Ключові слова: глобальна мережа, Інтернет-забезпечення, засіб міжнародного спілкування, пізнавально-навчальна діяльність, медіатека, інформаційний центр, інформаційно-методичне забезпечення, програма, проект.

З перетворенням України на самостійну державу виникла потреба у розбудові системи освіти, її докорінному реформуванні. З цією метою розроблена цілісна державна національна програма "Освіта", головною метою якої є визначення стратегії розвитку освіти в Україні на найближчі роки та перспективу ХХІ століття, створення життєздатної системи безперервного навчання і виховання для досягнення високих освітніх рівнів, забезпечення можливостей постійного духовного самовдосконалення особистості, формування інтелектуального та культурного потенціалу як найвищої цінності нації. Навчання і вивчення іноземних мов, зокрема англійської мови, у нашій країні є державною справою і важливою складовою у формуванні інтелектуального потенціалу майбутніх поколінь. Використання ресурсів і послуг глобальної мережі сприяє зростанню мотивації студентів вивчати предмет, збільшує інтерес студентів до вивчення іноземної мови як

засобу міжнародного спілкування, заохочує до вдосконалення мовних умінь і навичок, а також сприяє розвитку і реалізації здібних студентів, активізації їх пізнавально-навчальної діяльності [3; 5]. Як добре відомо з практичного досвіду, на заняттях з іноземної мови у вищих навчальних закладах ресурси й послуги Інтернету часто зовсім не використовуються через ряд причин [7].

Мета даної статті полягає у визначенні практичних кроків використання ресурсів і послуг мережі Інтернет для вивчення або вдосконалювання знань з іноземної мови для студентів вищих навчальних закладів та використання Інтернету для організації методичного забезпечення навчального процесу й діяльності викладача.

Завдання даної статті наступні: визначити основні методи Інтернет-забезпечення вузу на практиці з метою вивчення чи вдосконалення іноземної мови студентами; визначення найефективніших видів робіт студентів у мережі Інтернет з метою кращого оволодіння іноземною мовою; розглянути можливості використання інтернету для організації діяльності викладача.

У навчальних закладах, обладнаних комп'ютерною технікою, доступ до Інтернету організується на базі медіатеки – спеціального інформаційного центру закладу, у якому зосереджується вся необхідна в освітньому процесі вузу інформація на будь-яких носіях. Медіатеки звичайно створюються на базі бібліотеки, первинного інформаційного центру. Поступово, наскільки дозволяють приміщення, що примикають до бібліотеки й читального залу, створюються інші підрозділи інформаційного центру: комп'ютерний зал, радіоцентр, відеоцентр або телевізійна студія. У кожному з підрозділів медіатеки створюється свій інформаційний фонд: у бібліотеці - книжковий з відповідною пошуковою комп'ютерною програмою; у комп'ютерному залі – фонд комп'ютерних програм, CD-дисків, а також доступ до Інтернету. Добре передбачити організацію локальної мережі в цьому залі, що об'єднала б всі наявні тут комп'ютери для доступу в глобальну мережу Інтернет. Бажано мати тут достатню кількість принтерів і множну апаратуру: у телевізійному центрі – фонд відео й аудіозаписів; якщо дозволяють засоби – замкнену телевізійну систему, відеокамеру й микшерський пульта для монтажу власних відеозаписів [7].

Таким чином, будь-який викладач та студент після занять може прийти в медіатеку й попрацювати в мережі. Доступ до Інтернету здійснюється із центрального комп'ютера, але локальна мережа дозволяє одночасно працювати в мережі всім комп'ютерам, включених у локальну мережу. Варто звернути увагу на істотний для сучасного навчального процесу фактор – необхідність його інформаційно-методичного забезпечення. Таке забезпечення, з огляду на особливості сучасних педагогічних технологій (використовуваних у навчальному процесі), дидактичної системи, необхідно забезпечити на трьох рівнях:

- 1) на рівні навчального кабінету, де зібрані необхідні дидактичні матеріали, засоби навчання, використовувани безпосередньо на практичних заняттях, різноманітні картотеки, стенди та ін.;
- 2) на рівні медіатеки, де зібрана інформація на будь-яких носіях (про що говорилося вище);
- 3) на рівні глобального інформаційно-освітнього простору мережі Інтернет.

Отже, які ж види діяльності може здійснювати студент у мережі із метою кращого оволодіння іноземною мовою? Це індивідуальна робота з ліквідації пробілів у знаннях студентів, формуванню або вдосконалюванню граматичних і лексичних навичок [4; 5]. Із цією метою дуже корисно запропонувати студентам використати або програми English-to-go, Eidlnc і інші курси дистанційного навчання на вітчизняних сайтах, або наявні в медіатеці компакт-диски. Така робота може проводитися й з домашнього комп'ютера. У цей час у мережі багато можливостей організувати індивідуальну самостійну діяльність студентів із вдосконалення тих або інших знань, умінь, навичок в оволодінні іноземною мовою. Ми приведемо деякий перелік компакт-дисків і мережних курсів, які можуть використовуватися для цих цілей у медіатеці. Значно допоможуть студентам компакт-диски, що випускаються у теперішній час. Правда, далеко не всі вони однаково ефективні, оскільки не у всіх рекламаних курсах добре продумана й реалізована методичний аспект курсу. Можна рекомендувати лише деякі з них.

На нашу думку, найбільш вдалим можна визнати курс Reward Intern@tlve, підготовлений фірмою «Новий диск» на основі добре відомої однойменної серії підручників Саймона Гринхолла. Курс передбачає й елементи дистанційного навчання по чотирьох рівнях: Elementary, Pre-Intermediate, Intermediate, Upper-Intermediate. Кожний рівень розрахований на 150 годин занять. На кожному рівні 40 уроків, 8 відеоуроків, 8 перевірочних робіт. Останній рівень, крім того, передбачає ще 20 розширених уроків, 5 відеоуроків і 5 перевірочних робіт. Усього в курсі 198 уроків. Тут же за допомогою телекомунікаційних технологій можна спілкуватися зі студентами, що також використають цей курс для навчання, з викладачем не тільки для консультації, але й для систематичного контакту, передбаченого в курсі на етапі творчого застосування мовного матеріалу.

Дуже цікавий і методично, на наш погляд, добре організований невеликий курс "Sing and Learn English", підготовлений фірмою «Комтех» разом з видавництвом «Медіахауз». Курс може використатися на додаток до звичайного курсу. Є інтерактивний словник, що містить більше 1500 слів і виразів. До курсу додається книжка, що містить ноти до пісень.

Dynamic "English - курс на 6 компакт-дисках трьох рівнів складності (Beginners, Basic, Upper Basic) по 2 диски для кожного рівня. Є звуковий супровід і анімація, передбачені інтерактивні лексичні й граматичні вправи. Вбудована система Shuffle Level дозволяє автоматично набудувати рівень складності завдань залежно від відповідей студента. Є вбудована програма контролю. Це серія курсів (Dynamic English, Dynamic Classics, Business English).

Dynamic Classics становить інтегроване ціле з курсом Dynamic English і служить продовженням цього курсу. Чотири компакт-диски розроблені за мотивами класичної літератури. Дається послідовне пояснення граматичного матеріалу й нової лексики. Тут можна знайти багатий матеріал для читання.

Business English – це 6 компакт-дисків трьох рівнів складності. Шість основних тем містять великий лексичний матеріал по різних сферах ділового життя. Додатковий розділ присвячений математичній і спеціальній лексиці.

Listen – програма на двох компакт-дисках призначена в основному для навчання аудіюванню.

Quick English – програма на одному компакт-диску призначена для студентів з гарною мовною підготовкою. Курс має модульну структуру, складається з окремих тем побутового й комунікативного характеру. Кожна тема включає діалог і систему гіпертекстових посилань по лексичному, граматичному й країнознавчому матеріалі. Можливе підключення граматичного довідника й системи тренувальних вправ, а також лінгвістичних ігор. Тексти для аудіювання можна прослухати в нормальному й уповільненому темпі.

Inform – програма на двох компакт-дисках містить велику кількість оригінальних діалогів, вправи на розвиток навичок аудіювання, монологічного й діалогічного мовлення.

Learn to Speak English – програма на двох компакт-дисках містить 30 уроків, включає кілька відеофільмів, присвячених найбільшим містам США.

Однією з найефективніших робіт для вдосконалення мовної компетенції з іноземної мови за допомогою інтернету є проектна діяльність студентів [9; 10]. Однак відразу варто обмовитися, що її ефективність повною мірою залежить від організації й координації з боку педагогів. Крім величезного потенціалу, що несе в собі сам метод проектів для формування комунікативної компетенції, значні додаткові можливості виникають при використанні інформаційних ресурсів і послуг Інтернету в процесі проектної діяльності студентів. Тільки за допомогою мережі Інтернет можна створити справжнє мовне середовище й поставити завдання формування потреби у вивченні іноземної мови на основі інтенсивного спілкування з носіями мови, роботи з автентичною літературою різного жанру, аудіювання оригінальних текстів, записаних носіями мови [7]. Це, мабуть, найбільш ефективна можливість формування соціокультурної компетенції на основі діалогу культур [6; 8]. В Інтернеті студенти та викладачі можуть знайти будь-яку необхідну для проекту інформацію: про музеї і їхні експонати по усьому світі; про поточні події в різних куточках світу й реакцію людей на ці події; про екологічну ситуацію в різних районах світу; про національні свята; статистичні дані по найрізноманітнішим питаннях і т.д. Можна поговорити в режимі on-line (у режимі реального часу), користуючись послугами IRC (Internet Relay Chat), з однолітками або з фахівцями професії, що цікавить, з різних країн світу. От чому спільні міжнародні проекти з носіями мови настільки привабливі для її вивчення. Олімпіади, вікторини з іноземної мови можуть також вносити свою лепту, але вони стосуються в основному студентів з рівнем знань мови вище середнього як мінімум. У проектах ж беруть участь усі.

Проектна діяльність найбільш ефективна, якщо її вдається зв'язати із програмним матеріалом, значно розширюючи й поглиблюючи знання студентів у процесі роботи над проектом. В основі проекту завжди лежить якась проблема. Проект не повинен обмежуватися темою. Потрібна нехай невелика, але значима проблема. Тільки в такий спосіб вдається перемкнути увагу студентів з форми висловлення на зміст. Їхня думка у цьому випадку зайнята тим, як вирішити проблему, які раціональні способи її рішення вибрати, де знайти переконливі аргументи, що доводять правильність обраного шляху [1; 8]. Багато чого залежить від проблеми. Якщо вона виявляється цікавою як для наших студентів, так і для студентів інших країн, то виникають підходящі умови для організації міжнародного телекомунікаційного проекту. Пошук партнерів – справа нелегка, тут необхідні наполегливість, час. Якщо знайдені закордонні партнери, яких дана проблема зацікавила, необхідно насамперед познайомитися один з одним. Для цього прийнято обмінюватися так званими представницькими листами. Можна скористатися web-сторінками своїх вузів або навіть особистих сторінок, повідомивши потенційним партнерам адреси. Тоді можна познайомитися ближче, побачити один одного на фотографіях, показати свій вуз й т.д. Після знайомства можна домовитися про підгрупи-партнерів з кожної сторони, розподіливши між ними завдання загального проекту. Далі обговорюється план спільних дій, строки проміжних і підсумкових результатів, способів їхнього оформлення. Студенти домовляються, якщо буде потреба, про онлайн-чати, конференції. Можна створити спільну web-сторінку, на якій будуть розміщатися підсумкові матеріали спільного проекту, результати дискусій. Всі необхідні листи, матеріали обговорюються на практичному занятті. Робота над проектом розгортається усередині студентської групи й поза нею, в Інтернеті. Листи партнерів також можуть обговорюватися в групах на заняттях.

Дуже цікаві міждисциплінарні проекти. Це можуть бути міжнародні проекти по екології, географії, демографічній, історичній, творчій проектах та ін. Але якщо вони носять міжнародний характер, виходить, повинні проводитися на іноземній мові. У кожному разі в проектній діяльності з носіями мови іноземна мова виконує свою основну функцію – засобу формування й формулювання думки, засобу спілкування. Спілкування відбувається з носіями іншої культури, мова якої вивчається студентами. Отже, оволодіння мовою природно відбувається на соціокультурному тлі [1; 4]. Учні не тільки вирішують проблему спільно, вони знайомляться із національними й культурними особливостями країн-партнерів, довідуються багато цікавого одне про одного, про що часом і не здогадувалися. І що особливо важливо, студенти вчать розуміти один одного й усвідомлювати той факт, що всі ми живемо на одній планеті, що ділити нам нема чого. Виходить, варто навчитися поважати й розуміти один одного. Треба також мати на увазі, що будь-який проект повинен закінчуватися цілком реальним, відчутним практичним результатом.

Існує сторінка проєктів: <http://www.kidlink.org/KIDPROJ>, спеціально розроблена тим же авторським колективом, що пропонує викладачам з різних країн світу приєднатися до їхнього проєкту. Але головне, що вони можуть почати свою діяльність з організації міжнародних проєктів для своїх студентів, включившись у вже готовий, розроблений фахівцями проєкт. Тут пропонується вся необхідна документація для того, щоб стати повноправним учасником проєкту.

При роботі з комп'ютером діяльність студентів частіше носить характер індивідуальної діяльності, особливо якщо студент працює не в медіатеці, а вдома, за власним домашнім комп'ютером.

Говорячи про використання ресурсів і послуг мережі Інтернет для вивчення або вдосконалювання знань з іноземної мови, не можна не згадати можливість звертатися до словників, граматичних довідників. На закінчення хотілося б хоча б коротко зупинитися на можливостях використання послуг Інтернету для організації методичного забезпечення навчального процесу й діяльності викладача. Можливостей таких дуже багато. Назвемо лише деякі.

1. Організація віртуальних методичних об'єднань викладачів (у цьому випадку іноземної мови). На сайті лабораторії дистанційного навчання <http://www.ioso.iip.net/distant> створено методичне об'єднання на двох рівнях: «Наука — практиці» і «Практика — науці». Ідея полягає в постійній інтерактивній взаємодії науки й практики, учених, авторів програм, підручників і навчальних посібників і вчителів-практиків, студентів.

2. Теле- і відеоконференції. Телеконференції можуть проходити як в онлайн-режимі (у режимі реального часу), так і в оф-лайн-режимі.

3. У процесі теле- і відеоконференцій проводяться так звані чати – обговорення актуальних проблем майбутньої або поточної конференції у режимі реального часу. Такі безпосередні бесіди вчених із викладачами дають надзвичайно багатий матеріал для роздумів і творчості.

Реалізуючи завдання державної освітньої програми, викладачі іноземних мов використовують різні способи інтенсифікації навчального процесу [2]. Використання Інтернет ресурсів на занятті з іноземної мови дає студентам можливість практично застосовувати іноземну мову, сприяє розвитку в них мовних умінь, підвищують інтерес до іноземної мови, підсилює мотивацію [5; 9].

Теоретичний аналіз джерел показав, що дана тема є досить актуальною, оскільки навчання і вивчення іноземних мов, зокрема англійської мови, у нашій країні є державною справою і важливою складовою у формуванні інтелектуального потенціалу майбутніх поколінь.

Зрушення, що відбуваються у системі освіти в Україні, поступовий перехід до навчання іноземної мови як засобу міжособистісного спілкування в умовах багатонаціонального і полікультурного світового простору, появи нових навчальних матеріалів, принципів зміни у підготовці викладачів, – усе це знаходить відбиток у підвищенні рівня мовленнєвої і соціокультурної компетенції студентів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Артемов. В.А. Психология обучения иностранным языкам: Учеб. пос. – М.: Просвещение, 1969. – 279 с.
2. Бех П.О., Биркун Л.В. Концепція викладання іноземних мов в Україні// Іноз. мови. – 1996. – №2. – С. 3-8.
3. Державні стандарти базової і повної середньої освіти. Освітня галузь «Мова і література»//Іноземні мови в навчальних закладах. – 2003. – №1. – С. 48-54.
4. Китайгородская Г.А. Методика интенсивного обучения иностранным языкам. – М.: Изд-во МГУ, 1986. – 176 с.
5. Коваленко О. Про вивчення іноземних мов у 2007/2008 н.р. (Методичні рекомендації) // Іноземні мови в навчальних закладах. – 2007. – №3. – С. 6-12.
6. Комунікативні методи та матеріали для викладання англійської мови //Перекл. та адаптація Л.В.Биркун. – Oxford: Oxford University Press, 1998. – 48 с.
7. Полат Е. Интернет во внеклассной работе по иностранному языку// Иностранные языки в школе. – 2001. – №5. – С. 4-11.
8. Складенко Н.К. Як сьогодні навчати іноземних мов// Іноземні мови. – 1995. – №1. – С. 5-9.
9. Larsen-Freeman D. Techniques and Principles in Language Teaching. – Oxford: Oxford University Press, 1986. – 142 p.
10. Stern H.H. Fundamental Concept in Language Teaching. – Oxford: Oxford Univers. Press, 1996. – 582 p.

Резюме. *Статья рассматривает использование ресурсов и услуг сети Интернет преподавателями и студентами высших учебных заведений с точки зрения практической и методической целесообразности во время занятий по иностранному языку. В статье подчеркивается необходимость использования глобальной сети во время занятий с иностранного языка с целью изучения и усовершенствования знаний, умений навыков владения иностранным языком. В статье наведено ряд практических рекомендаций относительно обеспечения учебного заведения доступом к сети Интернет в учебных целях.*

Ключевые слова: *глобальная сеть, Интернет-обеспечение, средство международного общения, познавательно-учебная деятельность, медиатека, информационный центр, информационно-методическое обеспечение, программа, проект.*

The summary. *The article deals with the internet use by teachers staff and students from the point of practical and methodical expediency at foreign language classes. The necessity of such use is regarded as essential for the*

foreign language acquisition . A number of practical steps is given dealing with the providing an educational establishment with the internet in educational aims.

Key words: *global network, Internet providing, means of international communication, educational and training activity, media centre, information and methodical supply, program, project.*

Одержано редакцією 15.10.2009 р.

УДК: 378.004:018.554

Т.В. ЦАЛЬ

ПРОБЛЕМА ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ ТА ЕЛЕКТРОННИХ ВИДАНЬ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Резюме. У статті висвітлено актуальну проблему використання комп'ютерних та мультимедійних технологій на заняттях з англійської мови. Розглянуті питання вказують на цілі, методи та шляхи їх впровадження у навчальну практику.

У статті розглядаються організаційні форми навчання: запропоновано рекомендації, які дозволяють підвищити ефективність процесу навчання з використанням інформаційно-комунікативних технологій.

Ключові слова: інформаційна система; мультимедійна технологія; інтерактивна форма; електронне видання; інтернет.

В період швидкого інтегрування вітчизняної економіки в світове співтовариство, суттєво зростає потреба у всебічному розширенні знань та доскональному володінні іноземною мовою українського менеджменту. Тому в навчальному процесі загострюються суперечності між зростаючим обсягом необхідної інформації, яку треба засвоїти студенту за обмежений термін часу, відведений на навчання, і наявними традиційними методиками навчання. Це протиріччя може бути мінімізоване за рахунок інтенсифікації навчання з використанням сучасних інформаційних технологій.

Метою цієї статті є аналіз також розкриваємо переваг електронних видань порівняно з друкowanими і розкриття їх зростаючої ролі у навчальному процесі при вивченні іноземної мови у вищих навчальних закладах.

Інформаційна система – взаємозалежна сукупність засобів, методів і персоналу, які беруть участь в обробці даних [10, 437]. Експертно-навчальні інформаційні системи становлять різновидність інтелектуальних навчальних інформаційних систем, які використовуються для презентації навчального матеріалу, контролю знань, супроводу виконання вправ на рівні репетитора, для автоматизації процесу керування навчальною діяльністю. У процесі функціонування вони здатні імітувати роботу людини-експерта в певній предметній галузі (при вивченні іноземної мови).

Практична реалізація окресленої функції передбачає, що дані системи складаються із трьох підсистем: бази знань навчального призначення, що містить знання експерта в певній предметній галузі; системи пошуку необхідної інформації в базі знань; інтерфейсу користувача, що забезпечує обмін інформацією між користувачами та інформаційними системами.

Перспективним напрямком розвитку комп'ютерно зорієнтованих засобів навчання у вищих навчальних закладах є інформаційні системи на основі штучного інтелекту. Серед них є: програми навчання іноземним мовам; програми автоматичного доведення теорем, навчання розв'язування задач з фізики; побудови та репрезентації моделей; навчання на прикладах; виведення закономірностей; навчальні експертні інформаційні системи тощо [3, 650]. Більшість цих програм можуть бути використані як у навчальному процесі, так і в практиці наукових досліджень. В їхній побудові чітко структурована організація знання, яке закладено в основу. Працюючи з такою системою, студент не тільки знайомиться з новим навчальним матеріалом, а ще й має змогу проаналізувати способи репрезентації знання у галузі, яку він вивчає, що сприяє інтеграції та систематизації знань студента.

Інформаційні системи штучного інтелекту можуть використовуватись з довідковою метою. Намітилась тенденція до створення обширних баз знань у різних предметних галузях. Від тих, які зберігають інформацію в пасивному вигляді, до баз даних, які містять структуровану інформацію проблемно-орієнтованого типу. Такі бази знань можуть використовуватись з метою залучення відомостей із деякої суміжної галузі для проведення міждисциплінарних досліджень для формування інтегрального підходу до розв'язання проблем. Наприклад, студенти, що готуються стати економістами, використовуючи інформаційні системи, можуть отримати значний обсяг інформації для вивчення іноземної мови на професійному рівні, тобто створюється можливість доступу до тієї інформації, яку можна одержати навіть у тій галузі, у якій користувач ще не є фахівцем [6, 18].

На етапі створення експериментально-навчальних систем формується модель студента, потім у процесі функціонування цієї системи діагностується його знання на основі знань експертів у даній предметній галузі. У процесі роботи студента з системою фіксуються помилки й ускладнення, що виникають під час відповідей. У пам'ять комп'ютера заносяться відомості про знання, навички, помилки, здібності кожного, хто навчається. Система проводить аналіз результатів навчальної діяльності окремого студента, групи чи кількох груп, виявляє ускладнення і типові помилки, дає рекомендації студенту і узагальнені результати викладачу, що дозволяє оптимізувати процес організації і керування навчальною діяльністю. Одержані дані дозволяють викладачам

ЗМІСТ

Бабік О.С. Професіоналізм вчителя як важливий фактор при навчанні іноземної мови у дошкільному навчальному закладі.	3
Ботвінко О.М. Використання комп'ютерних технологій у процесі навчання іноземної мови в загальноосвітній школі.	7
Гронь Л.В. Вимоги до іншомовних текстів для розвитку вмінь розповіді на початковому ступені навчання на мовних факультетах вищих навчальних закладів.	11
Коломієць Н.М. Прийоми Блейна Рея в методі природовідповідності Джеймса Ашера.	15
Коржженевська О.В. Організація самостійної роботи учнів – важливий фактор інтенсифікації навчального процесу.	19
Салюк І.Я. Особистісно-орієнтований підхід у детермінації розвитку іншомовного мовлення школярів.	23
Кропивко І.М., Снічук О.А. Використання ресурсів і послуг мережі Інтернет у викладанні іноземних мов.	28
Цаль Т.В. Використання методів педагогічного стимулювання на початковому етапі навчання іноземної мови у вищому навчальному закладі та новітні технології.	36
Чорнолоз О.О. Теоретичні основи викладання чеської мови для студентів-філологів у вищому навчальному закладі.	41
Якимчук А.В. Рефлексивні механізми навчання підлітків англomовної комунікації.	44
Волошун А.А. Проблеми застосування сучасних технологій в процесі засвоєння лексики на початковому етапі викладання іноземної мови.	50
Зінчук І.В. Зорова наочність як засіб семантизації іншомовної лексики.	53
Мороз Л.В., Кушнір Н.В. Специфіка роботи над термінами на заняттях іноземної мови у вищому навчальному закладі.	58
Мороз Л.В., Паішко І.О. Основні питання принципів і критеріїв відбору та засвоєння лексичного мінімуму студентами немовних спеціальностей вищих навчальних закладів.	63
Ніколайчук Г.І. Особливості діалогу в процесі формування комунікативних умінь дитини дошкільного віку.	65
Середюк Л.А. Використання автентичної газетної хроніки на уроках німецької мови.	70
Турко І.-М.Б. Теоретичні аспекти вивчення творчості поетів-імажистів у вищих навчальних закладах.	72
Бричок Б.П. Використання інтерактивних технологій у процесі професійної підготовки вчителів початкових класів.	77
Джеджера К.В. Удосконалення мовлення як проблема формування культури спілкування студентів у вищих навчальних закладах.	80
Дуброва А.С., Снічук О.А., Трофімчук В.М. Принцип взаємопов'язаного навчання різних видів мовленнєвої діяльності з урахуванням їхніх особливостей і прискореним навчанням сприйняття мовлення.	83
Кочубей О.С. Особливості формування іншомовної компетенції студентів-філологів у вищому навчальному закладі.	85
Мазурок О.М. Інноваційні методи навчання іноземних мов у вищій школі в контексті гуманістичної парадигми освіти.	89
Мороз Л.В., Ковалюк В.В., Черуха Н.В. Інтерпретація закономірностей засвоєння іншомовних слів студентами немовних спеціальностей вищих навчальних закладів.	92
Павелків К.М. Філософські та загальнотеоретичні засади дослідження проблеми формування рефлексивної культури майбутнього вчителя.	95
Перішко І.В. Розвиток інтелектуальних здібностей обдарованих школярів на основі проектної іншомовної діяльності.	100
Пивоварчук Т.О. Фактори розвитку комунікативних здібностей студентів.	106
Тадєєва М.І., Пархомчук М.М. Рання іншомовна освіта в європейських педагогічних традиціях.	109
Воробйова Л.М. Психолінгвістичні аспекти навчання іноземних мов.	113
Гончарук Р.А. Роль перекладу у міжкультурній комунікації і педагогічній соціалізації.	117
Янциур Л.А. Формування інтересу до образотворчої діяльності в системі дитячий садок-школа.	122
Дуброва А.С., Трофімчук В.М. Психолого-педагогічні можливості навчального перекладу і умови їхньої реалізації.	126
Шурин О.І. До питання формування педагогічної культури майбутніх вчителів у процесі фахової підготовки.	129
Войтович І.С. Батишкіна Ю.В. Комп'ютерні інформаційні технології в реалізації навчальних і наукових проектів у педагогічних вищих навчальних закладах.	131
Шутяк В.Г. Формування у молодших школярів позитивного ставлення до праці.	135
Поліщук Н.В. Особистісно-орієнтована технологія навчання при підготовці фахівців з технологічної освіти.	139

Яциур М.С. Курсова робота з методичних дисциплін у кредитно-модульній системі організації навчального процесу.	141
Герасименко О.А., Герасименко Н.П. Методи реалізації пошуково-дослідницьких проектів на заняттях з трудового навчання у 7-9 класах з використанням інформаційно-пошукових технологій.	147
Трофімчук Л.О. Проблема оптимального вибору методів активізації пізнавальної діяльності учнів у процесі позаурочних занять.	152
Грипич С.Н. Моральне виховання молодших школярів і дитяча література (психолого-педагогічний погляд на проблему).	156
Попчук О.В. Інноваційні технології навчання як умова розвитку професійної культури майбутніх фахівців документознавства та інформаційної діяльності.	160
Трофімчук В.М. Сутність і класифікація художньо-конструкторських знань та умінь старшокласників, які формуються у процесі трудового навчання.	164
Войтко А.І. Педагогічна підтримка професійного самовизначення учнів 8-9 класів на основі професійних проб.	168
Сіпайло В.О. Використання сучасних систем крою проектування одягу при підготовці майбутніх вчителів технологій.	173
Мохнюк Р.С. Формування громадянської культури студентства – проблема сучасного виховання.	178
Відомості про авторів.	183

Наукове видання

ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ, ФОРМ ТА МЕТОДІВ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Збірник наукових праць

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 42

Заснований у 1996 р.

Відповідальний редактор збірника Мороз Л.В..

Відповідальний за підготовку збірника до видання Янцур М.С.

Технічний редактор Кравчук В.Ю.

Комп'ютерна верстка Хильчук Т.К.

Здано до набору 25.10.2009 р. Підписано до друку 27.11.2009 р.

Формат 60x84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.

Ум. друк. арк. 30,6. Обл. вид. арк. 31,2. Замовлення № 79/1. Наклад 120.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31

Рівненський державний гуманітарний університет, кафедра професійної педагогіки і
трудової підготовки (к. 98, тел. 22-11-18)

Віддруковано в редакційно-видавничому відділі
Рівненського державного гуманітарного університету
33028 м. Рівне, вул. С.Бандери, 12, тел. 26-48-83

О – 59 **Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 42.— Рівне: РДГУ, 2009. — 186 с.**

ISBN 966 — 7281 — 09 — 01.

Збірник наукових праць містить статті з проблем викладання мов і літератур світу, а також з теорії і методики виховання, професійної орієнтації, розвитку та навчання учнів і студентів.

Опубліковані матеріали можуть бути корисними для науковців, учителів, вихователів, практичних працівників освіти, керівників дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

УДК: 37: 371: 372: 373: 374: 376: 378: 379

ББК 74.20